

Human Rights Special Report, 8 June 1998 - Bosnian language version

Human rights coordination centre

A cooperative effort within the Office of the High Representative

8.juna radna verzija novog Nacrta zakona o udruženjima i fondacijama ce se uveliko distribuirati u svrhu javne diskusije. Ova prva podjela je prvenstveno namijenjena za domace nevladine organizacije (NVO) u Bosni i Hercegovini, a cilj je da se zatraze njihova gledista o zakonima koji ce odsudno utjecati na njih. Domaci NVO-i i ostali zainteresirani komentatori se aktivno poticu da daju svoj komentar i prijedloge i sugestije na zakon do 8. jula. 8. juni takodjer obilježava dan akcije domacih NVO-a cija je namjena da se podigne svjesnost o ulozi NVO-a i Treceg sektora. Javne diskusije, radio programi, okrugli stolovi kao i ulicne aktivnosti ce se organizirati u Sarajevu, Mostaru, Banja Luci, Bijeljini, Zenici, Tuzli i Bihacu.

Ova inicijativa oznacava odlucujuci fazu u LEA/LINK projektu, koji je podrzan od mnoštva domacih NVO-a, pravnih eksperata i medjunarodnih organizacija. Uspostavljen u 1997.god., cilj mu je unaprijediti okolinu u kojoj funkcioniraju nevladine organizacije u BiH. Isti kombinuje pravo, obrazovanje, zastupanje i povezivanje u mrezu kako bi se razvila zakonska struktura za NVO-e koja im omogucava da efektivno funkcioniraju: pravna radna grupa koju sacinjavaju pravnici iz svih krajeva zemlje se usredotocila na izradu ovog zakona; u medjuvremenu, sedam regionalnih NVO-a je odgovorno za vodjenje regionalnih obrazovnih kampanja kako bi se unaprijedilo opce razumijevanje uloge NVO-a, i kako isti daju doprinos drustvu. Sada ce isti zajedno raditi na distribuiranju zakona i sakupljati komentare na ovaj zakon.

Valjan zakonodavni okvir za NVO-e je od vitalnog interesa. Sloboda izrazavanja, udruzivanja i mirnog okupljanja je od fundamentalnog znacaja za trajni mir u Bosni i Hercegovini. Izrazavanje ovih prava kroz jedno snazno gradjansko drustvo pomaze izgradnji drustvene stabilnosti i postovanja vladavine prava. Odgovarajuci zakoni stite ova prava i uce odgovornosti. Savremene privrede isto tako najbolje cvjetaju tamo gdje su ti uslovi prihvaceni i gdje se primjenjuju. U Bosni, odrziv gradjanski sektor je takodjer sredstvo za integriranje podijeljenih zajednica. Mnoge zemlje u istocnoj Evropi su priznale odlucujucu ulogu koju NVO-i igraju u uspostavljanju parametara za odrzivu demokratiju. Poljska, Ceska Republika, Madjarska i Estonija, na primjer, su prosle kroz procese koji su rezultirali usvajanjem valjanih zakonskih okvira za gradjanski sektor.

Ova potreba postoji takodjer i u Bosni i Hercegovini. Ovdje je trenutna zakonska situacija neadekvatna i razlikuje se u dva entiteta. Civilni sektor u Republici Srpskoj regulise predratni zakon (Zakon o udruženjima gradjana Socijalisticke Republike BiH (1990), dok razliciti zakoni u Federaciji dodatno kompliciraju ovu situaciju (gorenavedeni Zakon o udruženjima gradjana (dopunjen i izmijenjen 1995.god.), Zakon o humanitarnim aktivnostima i humanitarnim organizacijama (1995.god.); i nedavni Zakon o fondacijama). Ovi zakoni ne uspijevaju da se dotaknu sektorskih potreba: NVO-i se ne mogu registrirati kako bi funkcionirali sirom BiH; procesi registriranja nisu uskladjeni; potrebno je 30 pojedinaca da bi se osnovalo udruzenje; nije napravljena razlika izmedju organizacija od javnog i zajednickog interesa (ova razlika je od vitalnog znacaja za imanje prava na doprinose koji se izdvajaju od poreza i pristup vladinim subvencijama/ugovorima); nedostaju norme koje reguliraju ekonomske (one koje stvaraju dohodak) aktivnosti NVO-a ili su neodgovarajuce. Kao rezultat, mnogi NVO-i se zale na netransparentnu i neodgovarajucu zakonsku situaciju.

Tim bosanskih i medjunarodnih eksperata je izradio radnu verziju zakona o udruženjima i fondacijama, a njihova je metodologija analiticka i komparativna. Da bi se spojila najbolja praksa sa potrebom da se regulira gradjanski sektor, pravna rjesenja iz zemalja ovog regiona su ukljucena u ovu radnu verziju. Ista se bavi mnogim od sadasnjih nedostataka: ona pokriva udruzenja i fondacije koje vrse aktivnosti u ekonomskim, socijalnim, humanitarnim, kulturnim, ekoloskim i sportskim sferama; potrebna su samo tri pojedinca da bi se registriralo jedno Udruzenje; sudovi, a ne vlada, su odgovorni za registriranje udruzenja i fondacija; napravljena je razlika izmedju organizacija za javnu i uzajamnu korist; i prikazan je koristan balans izmedju potrebe za kontrolom nasuprot zastite prava. (Ilustrativne napomene su prilozene uz radnu verziju i objasnjavaju potrebe za jednim takvim zakonom, njegov

primjenljivi ustavni okvir i referencu o oporezivanju i finansijskim pitanjima).

Ono što je najvažnije za konsultativni proces jeste da isti daje zainteresiranim stranama priliku da procitaju, razgovaraju i daju komentare na ovaj zakon. Drugim riječima, cjelokupan proces konsultiranja nije ograničen na puko dobijanje komentara i podrške, već isto tako potice brz porast profesionalnog mišljenja u korist ovog novog zakona, obezbijedjujuci daljnju legitimnost zakonu. Ovaj proces će trajati do 8. jula, kada će pravni eksperti koji učestvuju u LEA/Link projektu uključiti komentare i sugestije u slučaju potrebe. Oni će zatim napraviti konačni tekst Zakona o udruženjima i fondacijama. Isti će se zvanično podnijeti, uz javno odobrenje, relevantnim vlastima oba entiteta. Zainteresirane strane mogu direktno i u pismenoj formi dati komentare o sustini predloženog zakona određenim NGO-ima ili Fondu Otvoreno društvo BiH; primjerci su dostupni na lokalnom i na engleskom jeziku; pristup se također može dobiti putem internet adrese Fonda Otvoreno društvo BiH.

- *LEA/LINK Partner NGO-i (regionalna predstavništva)*

Banja Luka:

Genesis Project (Projekt Genesis), Filipa Macure 1, tel: 078 14751

Bihac:

Democratic Circle (Demokratski krug), Buzimska 33, tel: 077 331 519

Bijeljina:

Helsinki Committee for Human Rights RS (Helsinski komitet za ljudska prava RS) p.p. 126, tel: 076 472 851

Mostar:

Stope Nade, Ante Starcevic 32B, tel: 088 310 190

Sarajevo:

NGO Information and Support Centre (CIP) Hakije Kulenovic 26, tel: 071 204 384

Tuzla:

Office for Human Rights (Biro za ljudska prava), VI Bosanske 34, tel: 075 250 504

Zenica:

Centre for Women's Legal Aid (Centar za pravnu pomoc zenama), Kulina Bana 9, tel: 072 22049

- *OSCE Citaonice*

Caplina:

Kontakt: Nada Decovski, Tel: 085 803 989

Livno:

Kontakt: Maja Persen, Tel: 080 201 774

Mrkonjic Grad:

Kontakt: Sinisa Vucenovic, Tel: 070 11 446

Visegrad:

Kontakt: Mila Gracanin, Tel: 073 683 812

- *Dodatni materijal za citanje i zabiljeske*

IRC Novosti: Posebno izdanje koje sadrzi potpunu radnu verziju zakona o udruženjima i fondacijama je dostupno preko LEA/LINK partner NGO-a i pomenutih citaonica OSCE-a.

Primjerci prve radne verzije Zakona o udruženjima i fondacijama (na lokalnom i engleskom jeziku) će isto tako biti dostupni na internet adresi Fonda Otvoreno društvo BiH (www.soros.org.ba)

Smjernice za zakone koji se odnose na civilne organizacije pripremljene za Institut Otvoreno društvo od strane Medjunarodnog centra za neprofitabilni zakon (ICNL). Dostupne na engleskom jeziku u Fondu Otvoreno društvo BiH i njegovom pravnom centru (na Pravnom fakultetu Sarajevo); i na lokalnom jeziku kod

LEA/LINK partner NGO-a.

Spisak za zakone za neprofitabilne organizacije, dostupan na internet adresi ICNL-a:
(www.icnl.org/cheklist.htm).

NOTE: The HRCC Human Rights Monthly Report is based on the regular and special reporting of inter-governmental and non-governmental organisations. The aim of the Report is to provide a concise overview of human rights issues, cases and trends affecting the overall human rights situation in Bosnia and Herzegovina during the reporting period. Questions on specific items should be directed to the reporting organisation or to the HRCC. Please send information for inclusion in the report to 387-71-447-420 to the attention of Michelle Morris or by e-mail to michelle.morris@ohr.int.

Office of the High Representative